

prevenimpuntdro

Butlletí d'informació sobre prevenció de drogodependències a Catalunya Número 45

Monogràfic sobre transculturalitat i drogues

En aquest número:

Editorial 2

Reflexions sobre el sentit, el significat i la importància d'incorporar la perspectiva transcultural en el treball preventiu en l'àmbit dels consums de drogues, i les seves implicacions.

Cop d'ull a la recerca 2

L'adaptació a noves poblacions d'una intervenció que s'ha mostrat beneficiosa per a una població determinada no sempre aconsegueix els resultats esperats, i això pot passar per no haver considerat diferències culturals rellevants. L'estudi que comentem avalua les aportacions de nou teories per ajudar a adaptar intervencions a poblacions culturalment diverses.

Materials 3

Manual de transculturalitat per a professionals de les drogodependències – per entendre a què ens referim en parlar de transculturalitat (llibre).

Quien más chanela mejor decide – per treballar amb joves gitanos d'11 a 14 (còmic).

Salud, prevención de adicciones y juventud gitana. Manual para trabajar con adolescentes y familias – per treballar amb infants, adolescents i pares i mares de la comunitat gitana (manual).

Sobredosi: prevenció i actuació – per evitar sobredosis en consumidors d'opiàcis i saber com actuar en cas de trobar-s'hi (vídeo en sis idiomes).

Targetes sobre consum higiènic – per promoure un consum de drogues més higiènic en persones que s'injecten (targetes en sis idiomes).

Targetes sobre sobredosi – per a treballar amb en centres de tractament i recursos de reducció de danys (targetes en quatre idiomes).

Opinió 4

Cristina Visiers Würth, experta en transculturalitat i col·laboradora de la Subdirecció General de Drogodependències en aquest tema, ens dóna la seva visió sobre els reptes i les claus per incorporar la perspectiva transcultural en les intervencions preventives en l'àmbit de les drogues.

En pràctica 5

Idées i suggeriments, en forma de conte i de la mà d'una experta en educació, per convidar a la reflexió i a trobar pistes que ajudin a una bona integració dels infants magrebins a l'escola, com a factor de protecció per a futur consums de substàncies.

Finestra oberta 5

Presentació de les característiques d'un projecte de prevenció del consum d'alcohol i altres drogues entre la població adolescent llatinoamericana de Barcelona i la seva àrea metropolitana, liderat per la Subdirecció General de Drogodependències.

El bagul 6

Recull divers de publicacions, recursos, comentaris i informacions breus, amb el nexa comú de tenir relació amb les drogues i la perspectiva transcultural.

prevenimpuntdro

és un programa de l'associació:

PROMOCIÓ I DESENVOLUPAMENT SOCIAL

amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya
Subdirecció General de Drogodependències

i la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família

Adoptar una perspectiva transcultural implica considerar les minories etnoculturals (gitanos, immigrants) i totes les persones estrangeres, incloent-hi les occidentals, posant l'accent en la relació entre les dues cultures, incloent-hi la dels professionals –sovint predominant i majoritària. Alhora, és àmpliament acceptat que els grups que viuen en condicions de vulnerabilitat i exclusió estant sotmesos a un major risc de consum de drogues i tenen una pitjor salut general. Ja l'any 2008, l'Observatori Europeu de les Drogues i les Toxicomanies assenyalava, en un informe relatiu als grups vulnerables, que l'exposició als desavantatges socials i les desigualtats limita les possibilitats d'elecció individuals dels joves i pot augmentar el risc, la precocitat i la gravetat del consum de drogues. Així, per exemple, els estudis sobre problemes de salut i addicció entre els membres de la minoria més gran d'Europa –la comunitat gitana–, posen de relleu les seves disparitats en la salut i les diferències en els nivells i la incidència del consum de substàncies. Sobre aquests temes i sobre algunes de les respostes des de l'àmbit de la prevenció en drogues tracta aquest nou monogràfic del butlletí Prevenim.DRO.

Cop d'ull a la recerca

A la recerca de l'adaptació perfecta

En prevenció s'ha vist i s'ha entès que, adaptar per a una nova població, una intervenció que s'ha mostrat beneficiosa per a una població determinada, ofereix garanties addicionals a dissenyar una intervenció nova. Per això, aquesta pràctica està deixant de ser una excepció. Tanmateix, les intervencions adaptades no sempre aconsegueixen els efectes desitjats. Entre altres motius, això pot passar perquè s'hagi fet una adaptació poc fidel amb el programa o intervenció originals o perquè no s'hagin tingut en compte diferències culturals rellevants. Per això, la perspectiva transcultural s'ha d'integrar en la planificació intervencions, ja siguin originals o adaptades.

(...) l'equip d'adaptació hauria d'estar format pels autors de la intervenció original, els planificadors actuals i les persones rellevants dels grups d'interès de la nova comunitat (població diana, etc.).

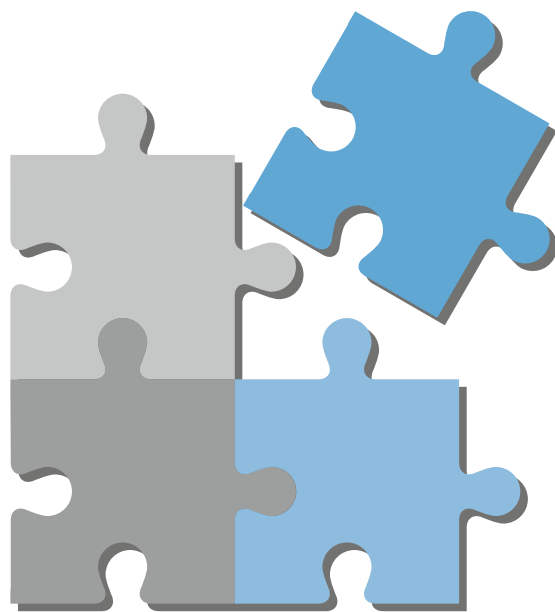
Una interessant investigació (Ferrer-Wreder, Sundell, and Mansoor, 2012), de la qual oferim una breu ressenya en aquesta secció, tracta d'aportar una mica de llum a aquesta qüestió. L'estudi avalua en profunditat les aportacions de nou teories per a adaptar intervencions a poblacions culturalment diferents. Aquestes, s'han utilitzat en àrees com ara la salut mental, la prevenció del VIH i la prevenció de l'ús de drogues.

Els models analitzats, que expliquen la manera d'adaptar culturalment les intervencions, són: 1. ADAPT-ITT (Latham et al. 2010, Wingood and DiClemente 2008); 2. *A Heuristic Framework for the Cultural Adaptation of Interventions* (Barrera and Castro 2006; Castro et al. 2004, 2010); 3. *Centers for Disease Control and Prevention Map (CDC Map)* (McKleroy et al. 2006); 4. *Cultural Adaptation Process (CAP)* (Domenech-Rodríguez and Wieling 2004; Domenech Rodríguez et al. 2011); 5. *Cultural Sensitivity (CS)* (Resnicow et al. 2000, Harris et al. 2001); 6. *Ecological Validity Model (EVM)* (Bernal et al. 1995; Bernal et al. 2009); 7. *Multisystemic Therapy Adaptation Model (MST_Ad)* (Schoenwald et al. 2008); 8. *Planned Intervention Adaptation protocol (PIA)* (Ferrer-Wreder and Sundell in press; Sundell and Ferrer-Wreder 2011); 9. *Strengthening Families Program Adaptation Model (SFP_Ad)* (Kumpfer et al. 2002, 2008).

Alguns d'aquests models guien el procés d'adaptació a través de la consecució de diferents fases, mentre que altres assenyalen els components que són rellevants i que cal tenir en compte quan s'adapta una intervenció.

Els autors de l'estudi analitzen l'adaptació cultural d'intervencions des d'una perspectiva integradora. La majoria dels enfocaments teòrics revisats coincideixen en què l'equip encarregat de l'adaptació hauria d'estar format pels autors de la intervenció original, els planificadors actuals i les persones rellevants dels diferents grups d'interès de la nova comunitat (població diana, etc.).

Una altra recomanació és que l'adaptació s'ha de recolzar en investigacions empíriques formatives amb la nova població. Per exemple, alguns models consideren que els estudis etiològics han de guiar l'adaptació. Altres suggereixen que es facin proves pilot per conèixer l'acceptació i la comprensió de la intervenció adaptada i –més exigents– altres enfocaments

(...) es pot fer una adaptació profunda d'un programa si hi col·laboren els autors de la intervenció i se'n comprova empíricament l'eficàcia.

posen el punt de mira en les comparacions experimentals dels efectes de la intervenció adaptada amb una condició de control. Sembla ser que la investigació formativa està en l'avantguarda de l'adaptació d'intervencions.

Entre els diferents models avaluats existeixen discrepàncies entre la fidelitat i l'adaptació d'una intervenció, en especial quan aquesta última es refereix als elements estructurals del programa. Alguns models parlen d'adaptació quan es fan canvis en l'estructura superficial del programa; mentre que altres teories consideren que es poden canviar components bàsics del programa si l'evidència empírica ho recolza. Els autors sostenen que es pot fer una adaptació profunda d'un programa si hi col·laboren els autors de la intervenció i se'n comprova empíricament l'eficàcia.

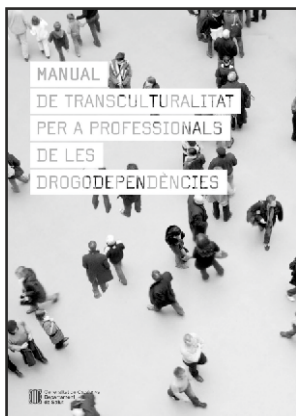
Per últim, els autors afegeixen unes conclusions addicionals: a) d'una banda, indiquen que l'evidència basada en les intervencions suposa avenços científics en el camp de l'aplicació de programes; b) alhora, assenyalen que es necessari descriure i publicar intervencions adaptades (procés, teories, components, responsables, etc.); c) també consideren que la definició "d'adaptació" hauria de ser clara i estar més consensuada; d) finalment, creuen que és necessari estudiar empíricament la relació entre els marcadors d'implementació (ex. la dosi o la fidelitat), els resultats de la intervenció i les estratègies per millorar els beneficis de la mateixa.

En síntesi, aquest article fa palès que el camp de l'adaptació d'intervencions necessita d'una major integració entre la perspectiva de la cultura, les teories i la investigació.

Manual de transculturalitat per a professionals de les drogodependències

Publicació del Departament de Salut, de 98 pàgines, adreçada al col·lectiu de professionals de l'àmbit de les drogodependències, que aporta conceptes teòrics per entendre a què ens referim en parlar de transculturalitat i proposa estratègies d'actuació que incorporin aquesta variable. Aborda qüestions com ara: l'impacte de la cultura en els serveis, com incorporar la perspectiva transcultural, els elements que intervenen en la comunicació transcultural o el paper dels factors culturals i genètics en els tractaments farmacològics.

Accés al material: <http://bit.ly/1QLeNsf>

Quien más chanela mejor decide

Còmic de 36 pàgines, de la *Fundación Secretariado Gitano*, que s'emmarca dins d'un programa d'aquesta organització: "Romano Sastipen" (*Salut Gitana*), finançat pel *Plan Nacional sobre Drogas*. S'adreça de manera específica, però no exclusiva, a joves gitanos i gitanes d'11 a 14 anys per ajudar-los a evitar l'abús de drogues i reduir els seus riscos si es produeix, superar tòpics i missatges erronis, desenvolupar actituds i conductes responsables, i recolzar intervencions educatives en grup amb educadors o educadores.

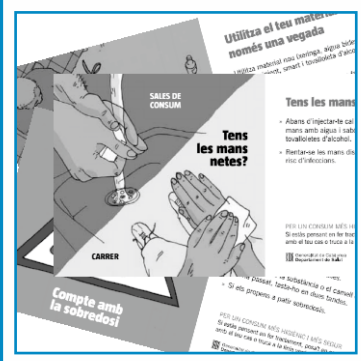
Accessible a: <http://bit.ly/1T37kYJ>

Targetes sobre consum higiènic

Material per a ser utilitzat en centres de tractament i recursos de reducció de danys, consistent en una sèrie d'onze targetes destinades a informar les persones consumidores d'heroïna i/o cocaïna sobre estratègies per prevenir i identificar una sobredosi, i les actuacions que cal dur a terme en cas que es produeixi. Elaborat per la Subdirecció General de Drogodependències, està disponible en català, castellà, romanès i rus.

Accés al material en català: <http://bit.ly/1KuVeEU>

Salud, prevención de adicciones y juventud gitana

Manual para trabajar la prevención con adolescentes y familias

Manual (462 pàgines) de la *Fundación Secretariado Gitano*, finançat pel *Plan Nacional sobre Drogas*, adreçat a prevenir el consum de drogues en la població gitana.

Proposa un ventall ampli de dinàmiques per treballar amb la població de 10 a 12 anys, adolescents de 13 a 16-18 anys i amb pares i mares. En la seva elaboració, el focus d'atenció no ha estat tant dissenyar noves activitats, com una adaptació acurada a l'especificitat cultural i social de la comunitat gitana, conjuntament amb la incorporació de la perspectiva de gènere d'una manera transversal.

Accessible a: <http://bit.ly/1PZOLUY>

Sobredosi: prevenció i actuació

Vídeo de 9 minuts i mig de durada, de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, de promoció i suport d'actuacions educatives de reducció de danys per a la prevenció i l'atenció de la sobredosi per consum d'opiacis. Informa sobre els factors de risc per a una sobredosi, els seus signes indicatius i com actuar davant d'elles. Elaborat amb una metodologia participativa, s'adreça a les persones usuàries de drogues i a les que hi tenen contacte amb elles. Està disponible en català, castellà, anglès, francès, rus i romanès.

Accessible a: <http://bit.ly/1SPwZmj>

Targetes sobre sobredosi

Material per a ser utilitzat en centres de tractament i recursos de reducció de danys, consistent en una sèrie d'onze targetes destinades a informar les persones consumidores d'heroïna i/o cocaïna sobre estratègies per prevenir i identificar una sobredosi, i les actuacions que cal dur a terme en cas que es produeixi. Elaborat per la Subdirecció General de Drogodependències, està disponible en català, castellà, romanès i rus.

Accés al material en català: <http://bit.ly/1KuVeEU>

Cristina Visiers Würth és llicenciada en Humanitats i Diplomada Universitària en Psiquiatria Transcultural. Col·labora des de 2002 en programes de transculturalitat amb la Subdirecció general de drogodependències del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. Ha format professionals en temes de transculturalitat al nostre país i també a França, Alemanya, Itàlia, Àustria, Marroc i, recentment, Ruanda. Nosaltres li hem demanat que ens oferís la seva visió sobre els reptes i les claus que convé tenir en compte per incorporar la perspectiva transcultural en les intervencions preventives en l'àmbit dels consums de drogues. Aquesta ha estat la seva resposta:

Els paràmetres que es fan servir per a decidir el tema, la prioritat, els objectius, la metodologia i, per suposat, els continguts concrets d'una intervenció, no són mai culturalment “neutrals”.

Una intervenció preventiva sempre és més efectiva si s'adreça a un públic ben definit. Com bé saben els experts en publicitat, com més concret sigui el perfil de les persones a qui es vol arribar, més probabilitats hi ha que el nostre missatge no es perdi entre el mar d'informació a què estem sotmesos. Cal tenir present fins a quin punt és veritat aquesta màxima, fins i tot en el cas d'intervencions que no s'adrecen, suposadament, a cap grup cultural específic.

Si diem que treballem, per exemple, amb “joves llatinoamericans”, estem parlant de persones pertanyents a més de vint països, cada un d'ells amb característiques molt diferents.

Si entenem la cultura com una manera de veure i d'interpretar el món, quedarà encara més clar que qualsevol campanya està pensada des d'uns paràmetres culturals concrets –en general, els de la majoria “invisible”. Quan s'anomena la perspectiva cultural sol ser perquè es fa referència a una minoria. Però els paràmetres que es fan servir per a decidir el tema, la prioritat, els objectius, la metodologia i, per suposat, els continguts concrets d'una intervenció, no són mai culturalment “neutrals”. Sempre estan impregnats de la cultura de les persones que l'han dissenyat –que, generalment, en el nostre país coincideix amb la majoritària, dins la qual viuen i treballen.

Si volem incorporar la perspectiva transcultural en les nostres intervencions no ens limitarem, doncs, a posar un “maquillatge”: la imatge d'una persona amb un to de pell una mica més fosc, o bé la traducció a un

altre idioma del material. Cal veure si, per exemple, la noció de salut, de malaltia, de perill, de droga, de joventut o de vellesa, s'adapten o no a les concepcions de la població a la qual s'adrecen. I, per poderho fer, cal abans tenir clar quina és la coloració cultural pròpia d'aquests conceptes, és a dir, el què considerem, des de la cultura majoritària, com a “normal”.

En efecte, no es parla de programes de prevenció específics per al “poble paio”, o per a “joves catalans”, però sí de “projectes per al “poble gitano” o els “joves llatinoamericans”. No vull dir amb això que no siguin interessants els projectes adreçats a persones d'un grup cultural específic, però sí que no solem ser conscients de l'especificitat cultural dels programes i projectes quan, teòricament, van adreçats a la “població general”.

Un altre aspecte sobre el que també convé reflexionar és de què parlem quan parlem d'un “grup cultural específic”. Si entenem la cultura no com quelcom estàtic, homogeni i aïllat, sinó com un procés complex, que construïm entre totes i tots, heterogeni, porós, permeable i contradictori, potser serem més curosos a l'hora d'escollir i, sobretot, definir la població diana de les nostres intervencions. Si diem que treballem, per exemple, amb “joves

llatinoamericans”, estem parlant de persones pertanyents a més de vint països, cada un d'ells amb característiques molt diferents. També ens podem estar referint a joves que porten anys vivint al nostre país, o fins i tot a joves que han nascut a Catalunya. Quines característiques culturals podem adscriure a un “grup” tan heterogeni? Fins a quin punt els joves han mantingut, per exemple, els patrons de consum de la cultura d'origen, o fins a quin punt han adoptat els del país d'arribada? Com entenen ells la seva identitat, la seva adscripció etno-cultural? És aquesta identitat fixa o va transformant-se?

Per a poder buscar respostes (o, potser, afegir preguntes i dubtes) pot ser interessant treballar amb grups focals –sempre tenint en compte que el procés pot ser més enriquidor que els resultats concrets, i que les persones amb les que parlarem ens donaran la seva visió particular de la seva cultura d'origen, no necessàriament vàlida des d'una perspectiva antropològica o sociològica (com, d'altra banda, succeeix també amb qualsevol persona autòctona no formada específicament en temes culturals). En qualsevol cas, serà més competent culturalment, no la persona que cregui tenir totes les respostes, sinó la que sigui més conscient de la complexitat i aprengui a treballar amb menys veritats absolutes, menys prejudicis i més incerteses.

Un bon recurs per a ampliar la informació sobre tots aquests temes és el “Manual de transculturalitat per a professionals de les drogodependències”, editat per la Subdirecció general de drogodependències del Departament de Salut, al qual es pot accedir des del següent enllaç: <http://bit.ly/200Z1kD>

Un conte i algunes pistes per a una bona integració dels infants magrebins a l'escola

Una bona adaptació i integració a l'escola, sense absentisme ni conductes disruptives greus o persistents, amb sentiments de pertinença al centre, participació en les seves activitats i assoliment dels objectius acadèmics constitueix un important factor de protecció per a l'ús de drogues i altres conductes problemàtiques. Un aspecte important per a aquesta adaptació té a veure amb les actituds i conductes dels pares cap a l'escola. En les famílies immigrants, quan a la distància cultural s'hi afegeix la idiomàtica –com passa sovint amb les d'origen magrebí– tot esdevé més complicat. El següent relat ho exemplifica i aporta algunes pistes per a la intervenció:

La Yousra i l'Abdel venen a l'escola des de fa dos cursos; la seva família és de Fes, la tercera ciutat més gran del Marroc. La Salma, la seva mare, sempre ve a les entrevistes amb els tutors acompanyada pel petit de la casa, l'Hamza [perquè on o amb qui el podia deixar?]. La tutora de la Yousra li va explicar, el curs passat, en que consistia la festa de Carnestoltes. La Salma va dir que sí a tot amb el cap però [ja va entendre?] després es va embolicar amb els dies. Tot i així, les disfresses dels seus nens van ser un èxit a l'escola perquè resulta que ella era costurera a Fes. Aquest curs altres mares li han proposat formar part de la Comissió de festes. Al principi era molt reticent; un dia va decidir acompanyar a la resta de pares a cercar les teles per fer les disfresses. Un altre dia, es va apropar a l'escola per veure el disseny i va fer un parell de propostes. La Salma es va incorporar definitivament a la Comissió després de veure que els seus fills somreien cada vegada que ella entrava a l'escola i no es quedava esperant a la porta amb la resta de mares magrebines [el pas el va fer ella, però qui el va facilitar?]. Formar part d'aquest espai de proximitat la va ajudar a expressar les seves preocupacions: les colònies de la Yousra i el caràcter difícil de l'Abdel. El següent pas va ser convidar-la a venir a les trobades de pares i mares que es fan a l'escola. Què són? Reunions informals dins l'horari escolar. Quan entres a l'aula olores el te o el cafè calent alhora que veus pastes delicioses d'aquí i d'allà. La Salma ens va sorprendre, un altre cop, quan va portar les galetes "chebakia" i va compartir la recepta familiar [quin efecte deuria tenir això en els seus fills?]. Els petits i els grans són benvinguts a aquestes trobades, on es proposen diferents dinàmiques: observar per un forat –un vídeo– com actuen els seus fills dins del centre, o l'experimentació, en primera persona, dels "racons"... etc. Són l'excusa per sensibilitzar als convidats i fer una aproximació als continguts que cal treballar. La resta és molt fàcil: parlar, escoltar i respectar... un diàleg vertader. Són espais de confiança on les famílies es recolzen i se senten acompanyades en el procés d'educar. A les trobades apareixen frases com ara "a mi em funciona...", "per què no proves...?" i el màgic: "a mi també em passa...". [Però... i el pare? On era el pare dels nens?].

La clau per a l'èxit és l'intercanvi d'idees i alternatives educatives. Es vol aconseguir un aprenentatge grupal on la figura de l'expert desapareix; el seu lloc l'ocupa la reflexió i l'anàlisi de diferents estils educatius; els professionals només s'encarreguen d'acompanyar i potenciar les capacitats dels participants. Es treballen les competències parentals, el context familiar i les necessitats dels infants; en resum, factors de protecció. Els treballadors i treballadores socials del Departament d'Ensenyament assessorem i participem en projectes de centre per millorar la relació família i escola. És un treball conciliador per incorporar les mirades dels diferents col·lectius a les dinàmiques escolars. I si voleu veure més bones pràctiques i experiències, aneu al web "Família i Escola" del Departament d'Ensenyament: <http://familiaiescola.gencat.cat/ca/>

Laura Börjesson Muñoz – Treballadora Social – EAP Servei Educatiu Baix Llobregat

Finestra oberta

Rumba a tu son

"Rumba a tu son" és un projecte de prevenció en l'àmbit dels consums d'alcohol i altres drogues, adreçat a la població adolescent d'origen llatinoamericà resident a Barcelona i la seva àrea metropolitana. És una iniciativa de la Subdirecció General de Drogodependències de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, iniciada l'any 2012, que es desenvolupa en col·laboració amb la *Federación de entidades Latinoamericanas de Catalunya (Fedelatina)*.

"Rumba a tu son" es posa en pràctica als espais festius i de reunió d'aquests adolescents, com ara "matinés" (discoteques de tarda), parcs, casals, festes nacionals llatinoamericanes, etc., així com en espais d'oci nocturn (discoteques, pubs, etc.), i pretén generar entre els joves una actitud reflexiva davant els riscos associats al consum d'alcohol i altres drogues. Per fer-ho, parteix de la premissa que per fer prevenció entre la població d'origen llatinoamericà cal posar en pràctica estratègies concretes i transmetre la informació emprant missatges adaptats als seus propis interessos.

Per aconseguir proximitat, acceptació i adequació dels missatges, s'utilitza la comunicació i la prevenció entre iguals. A tal fi, es treballa amb un grup de nois i noies d'edats entre 18 i 30 anys, procedents de països llatinoamericans, que són formats per promoure processos d'educació entre iguals i que disposen d'habilitats artístiques, capacitat comunicativa i domini en l'ús de les xarxes socials. Aquests joves també reben formació sobre els riscos de l'alcohol i altres drogues, prevenció d'infeccions de transmissió sexual i temes de gènere. Això últim és molt important per

incorporar la perspectiva de gènere al treballar qüestions com els tabús en l'ús del preservatiu, la concepció de la dona com a "objecte" o les baralles per gelosia. L'estratègia consisteix en formar els joves del grup de mediadors per a què aquests, al seu torn, treballin i difonguin informació a altres joves de perfils similars als seus. Així s'afavoreix una comunicació efectiva, el diàleg entre joves i el seu apoderament.

"Rumba a tu son" opera els caps de setmana en els horaris i llocs on se sol reunir la població diària –principalment, adolescents d'origen llatinoamericà– per divertir-se. Allí, el grup mediador estableix un diàleg amb aquests nois i noies per desenvolupar les seves capacitats i habilitats per prendre decisions en situacions d'exposició i de pressió social relacionades amb el consum de drogues i altres riscos. En fer-ho, es busca implicar els joves, escoltant-los i promovent la seva participació en termes igualitaris. Alhora, el grup mediador també difon informació a través de les xarxes socials, com ara amb un bloc (<http://rumbaatuson.blogspot.com.es>) o a Facebook (<https://www.facebook.com/Rumbaatuson>) i proposa crear materials i activitats (ex.: música, audiovisuals...) que, un cop desenvolupats amb el recolzament tècnic de la Subdirecció General de Drogodependències, s'utilitzen per difondre el projecte i les seves activitats.

Més informació:

Agència de Salut Pública de Catalunya. Subdirecció General de Drogodependències. Tel.: 935 513 608 - Adreça electrònica: drogues.salut@gencat.cat

Differences in illegal drug consumption between native and immigrants in a large sample of injected drug users in Catalonia (Spain) (Diferències en el consum de drogues il·legals entre nadius i immigrants en una mostra de consumidors de drogues per via parenteral a Catalunya). Article d'*Adicciones* (Saigi et al. 2014) que estudia l'ús de drogues i de programes de tractament entre els usuaris de drogues injectades (UDI) immigrants i nadius a Catalunya, i conclou que: és més probable que els immigrants visquin sols, comencin més grans a injectar-se, l'heroïna sigui la seva droga principal, la prenguin més sovint, comparteixin menys xeringues i facin menys ús dels centres d'atenció; que els UDI d'Europa de l'Est solen haver començat a injectar-se al país d'origen i a fer-ho amb heroïna, més sovint que els d'altres països; i que un cop a Espanya, ambdós afegeixen l'ús injectat de cocaïna al d'heroïna. **Accessible a:** <http://bit.ly/1L7Zaqn>

Immigrant advantage? Substance use among Latin American immigrant and native-born youth in Spain (Ús de substàncies entre joves immigrants d'Amèrica Llatina i joves nascuts a Espanya. Immigració avantatjosa?). Article (Marsiglia et al. 2008) publicat a *Ethnicity & Health*, que compara les actituds i les conductes relacionades amb les drogues entre estudiants de secundària de Galícia llatinoamericans i els seus companys nascuts a Espanya, obtenint que els joves immigrants declaren menys intencions de consum i un menor consum de substàncies. Aquests resultats estan en línia amb els d'altres estudis (ex.: Ojeda et al. 2008 –als EUA–) que indicarien que haver nascut a l'estranger actuaria com a factor de protecció, tant entre els immigrants llatins com entre els no llatins. L'anàlisi d'aquests resultats escapen a les possibilitats d'aquest butlletí, però podeu accedir al primer dels articles a: <http://bit.ly/20C2E0z>

Fundación Secretariado Gitano. Organització dedicada a la promoció integral de la comunitat gitana i que entre els seus àmbits d'actuació contempla l'atenció a les drogodependències, desenvolupant projectes de prevenció, participant en xarxes i elaborant materials preventius i de formació, la major part dels quals són accessibles a través del seu web a: <http://bit.ly/1K5ghOD>

North American drug prevention programmes: are they feasible in European cultures and contexts? (Són factibles els programes nord-americans de prevenció en les cultures i contextos europeus?). Publicació de l'OEDT que proposa superar el clixé de la cultura com a barrera per adaptar programes nord-americans de prevenció a Europa. Analitza els avantatges i les barreres, parla dels límits de l'adaptació i aporta exemples i conclusions. **Disponible a:** <http://bit.ly/1Pebnxw>

Salud, prevención de adicciones y juventud gitana en Europa. Manual y acciones para la práctica dirigido a profesionales de la salud y de la intervención social. Manual de *Fundación Secretariado Gitano* adreçat als professionals de la salut i de l'atenció i prevenció en drogodependències, per ajudar-los a conèixer i comprendre les especificitats de la cultura gitana en relació a la salut i les drogues i aportar eines per millorar les seves habilitats per treballar amb la comunitat gitana. **Disponible a:** <http://bit.ly/1S77H1I>

SRAP – Addiction Prevention within Roma and Sinti communities (Prevenció d'addiccions entre la Comunitat Gitana). Xarxa europea formada per 11 ciutats, ONG i universitats, dedicada a la prevenció de l'abús de drogues entre la joventut gitana. El seu origen es troba en un projecte cofinançat per la Unió Europea que, un cop finalitzat, els seus membres van decidir continuar com a xarxa permanent d'intercanvi. Els seus objectius inclouen millorar la comprensió de l'ús de drogues en la població gitana, desenvolupar metodologies d'intervenció adaptades a les seves necessitats i formar els professionals de l'atenció i la prevenció en les especificitats de la cultura gitana. **Més informació a:** <http://srap-project.eu>

Transculturalitat al Canal Drogues. Apartat del web del Departament de Salut, sobre drogues i transculturalitat, adreçat als professionals que treballen amb persones d'origens etno-culturals diversos. Inclou un apartat de recursos, materials en diferents idiomes, enllaços a webs d'interès i bibliografia sobre drogues, immigració i transculturalitat. **Accessible a:** <http://bit.ly/20AaCHv>

Understanding drug addiction in Roma and Sinti communities –Research report– (Entendre la drogoaddicció a les comunitats gitanes). Informe de la xarxa europea SRAP sobre prevenció de l'abús de drogues en la població gitana, que descriu i analitza els resultats d'una investigació feta a Bulgària, Eslovènia, Espanya, França, Itàlia i Romania, sobre els processos que vinculen la joventut gitana amb l'ús de drogues. Aporta dades i conclusions a nivell transnacional i nacional. **Disponible a:** <http://bit.ly/1Rd3SJQ> (complet) i a <http://bit.ly/1Rd4fEd> (resum)

prevenimpuntdro

Edita: PDS · Promoció i Desenvolupament Social

Direcció: Jaume Larriba

Disseny i muntatge: E. Bosch

Fotomecànica i impressió: STUDIUM Talleres Gráficas, S.A.

Dipòsit legal: B.44.871-2000

Voleu donar a conèixer un programa, un material o una notícia?
Voleu que el butlletí tracti algun tema en concret?
Voleu estar en el mailing de distribució?

FEU-NOS-HO SABER!

Tel: 934 307 170 · Fax: 934 390 773
E-Mail: prevenim.dro@pdsweb.org

PEFC
PEFC/07-32-76
Promovent la gestió forestal sostenible.
Per més informació:
www.pefc.es